

Bodem verantwoord doorgeven

Loon- en akkerbouwbedrijf Gebr. Van Bergeijk, Zuidland

De bodem is een kostbaar bezit, dat we verantwoord moeten beheren om het in goede conditie te kunnen doorgeven aan volgende generaties. Vanuit dat rentmeesterschap keuzes maken, verdient bij de Gebroeders Van Bergeijk de voorkeur boven alleen in prijs en capaciteit denken. Een lastige uitdaging, waarmee ze gesteund door de ervaringen op het eigen akkerbouwbedrijf begrip en navolging oogsten.

Alsof het zo moest, waren we op een regenachtige novemberdag te gast bij Rens en Marc van Bergeijk, die samen met Jaap van Bergeijk het gelijknamige gespecialiseerde agrarisch loon- en akkerbouwbedrijf in Zuidland runnen. "Kijk, daarom liggen op het erf de suikerbieten voor levering tot en met de laatste levering in december al klaar", wijzend op de grote hoop bieten. "In deze omstandigheden rooien wij niet. We streven ernaar dat alle bieten voor december zijn geroid."

Dit verhaal geldt voor alle werkzaamheden die Van Bergeijk op het eigen akkerbouwbedrijf en het liefst ook voor de klanten uitvoert. "We hebben vanuit onze overtuiging de verantwoordelijkheid de bodem zo te beheren dat deze in een goede conditie overgaat op de volgende generaties. Op dat vlak is er in ons gematigde klimaat nog veel te winnen."

De Van Bergeijks geven aan dat grond niet diep uitwintert, machines te zwaar zijn en we te maken hebben met een klimaatsverandering met steeds vaker grote neerslaghoeveelheden in korte tijd en dat de bemesting - vooral de organische-stofbalans - ook beter moet.

Grenzen stellen

Daarbij zijn ze het eens over een paar vaste stelregels. Als de drains lopen, komen ze niet op het land. Ze werken toe naar een maximale bandenspanning van 0,5 bar in het voorjaar en 1,0 bar in het najaar. In dit kader willen ze ook toe naar lichtere machines. "Trekkers worden veel te zwaar. We zitten nu al op negen tot elf ton. Wij willen weer terug naar zes ton maximaal in combinatie met grote banden." Ze geven aan dat fabrikanten hier niet zo mee bezig zijn. "Voor ons betekent dat het opklossen van cabines voor grotere banden en bij banden tot de limiet gaan."

Uiteraard heeft het bedrijf wel zware machines, zoals een Big Six-bieten-rooier. "Bij nattigheid kun je niet met

een tweefasensysteem uit de voeten”, weten ze. Met de komst van IF-bandentechniek hebben ze er net rondom nieuwe Goodyear-IF's opgelegd. “We kunnen daarmee terug naar 1,0 bar. Daar zijn we heel blij mee.”

Een volgende wens is een overlaadwagen. Rupsen zijn geen item. “We hebben angst voor het verdichten van de ondergrond vanwege het doorgeven van trillingen.” De stelregel is dat je het moet kunnen redden met banden, ook al gaat dat ten koste van de capaciteit. “We zijn die discussie al meerdere malen aangegaan. Als wij komen kilveren, is dat met een zeskuubs dozerbak en niet met een flink slag groter in combinatie met een zware rupstrekker. Die zal sneller klaar zijn en per hectare minder kosten, maar de boer krijgt daarna wel de verdichting van de ondergrond als erfenis.” Van Bergeijk wijst ook op megagrote combines

één van de pioniers op dit gebied. “Dat heeft ons veel geleerd, bijvoorbeeld dat pleksgewijze lagere opbrengsten niet alleen komen door een mindere bemestingstoestand, maar dat de structuur en de waterhuishouding zeker zo belangrijk zijn. Natte, (in het voorjaar) koudere plekken bleven achter. We hebben daarna alles geëgaliseerd en zijn fel op goed werkende drainage en behoud van een goede bodemstructuur.”

Ook heeft het bedrijf zich verdiept in het vraagstuk waarom de zware gronden (tot 60 procent afslibbaar) steeds lastiger te bewerken zijn en hoe dit te ondervangen is. Van Bergeijk is een aantal jaren geleden gestopt met conventioneel ploegen en heeft de stelregel dat je niet meer onder in de bouwvoor mag rijden vanwege de verdichting van de ondergrond. “Ook al trek je het daarna grof los met een diepwoeler,

“HET GAAT EROM DAT WE DE BODEM GEZOND EN OP PEIL HOUDEN. DAT MOET DE INZET VAN DE REGELGEVING ZIJN. DAT IS HET NU NIET.”

met aslasten van wel twintig ton versus zijn veel kleinere Massey Ferguson. “Natuurlijk werkt die grote op korte termijn kostenbesparend, maar als je dan na meerdere jaren structuurschade ziet, krijg je alsnog de rekening. Ook die discussie gaan we graag aan, gebaseerd op de ervaringen op het eigen akkerbouwbedrijf.” Wel altijd binnen grenzen, zo voegen de heren eraan toe. “Teelten moeten wel rendabel blijven. Dat maakt de speelruimte klein.”

Eerste meten

De ontwikkeling is tientallen jaren geleden al ingezet met plaats specifieke opbrengstmeting op een Massey Ferguson-maaidorser. Van Bergeijk was

een deel van de structuurschade blijft.” Van Bergeijk ploegt nu alleen hooguit met een mini-bovenoverploeg tot circa vijftien centimeter diep. Dan kan de zware grond toch verwerken. Op de lichtere kleigrond laten ze groenbemester tot in het voorjaar staan en gaan er dan voor het aardappelen poten met de kleinste trekker van vijf ton met 0,4 bar in de banden met de schijveneg één of twee keer over. “De granen en groenbemesters worden al vele jaren met een paraplow-woelzaai-combinatie gezaaid. Dat bevalt ons heel goed.” Bij droge omstandigheden woelen ze tot 25 centimeter diep. “Als de bouwvoor echt vochtig is, heeft het geen zin om diep door de grond te smeren.”

Bemesting moet anders

De toestand van de grond en daaraan gerelateerd het bemestingsplan is ook gewijzigd. “Wij zijn al vroeg begonnen met organische mest en zijn nu zo ver dat we bij de teelten zonder gebruik van kunstmest de meststoffen fosfaat en kali beschikbaar hebben.” Als bewijs laten ze twee bodemonsteranalyses zien van hetzelfde aardappel perceel van een aantal jaren geleden en nu. “Het organische-stofgehalte is op peil gebleven, maar de beschikbare hoeveelheid kali voor de aardappelteelt is verviervoudigd. We hoeven hier in de winter of het voorjaar geen kali te strooien. Het hele bemestingsplan heeft daar grote invloed op.” Hier ziet Van Bergeijk negatieve ontwikkelingen in de mestwetgeving. “De huidige mestruimte geeft verschraling van de grond. Het scheiden van mest zal producten opleveren die het organische-stofgehalte verder verslechteren.” Zelf hebben ze een uitgekiend bemestingsplan waarbij ze zorgen dat met vloeibare mest, vaste mest en compost de organische stof en groenbemesters in de juiste verhouding in de grond komen. “Je moet ervoor zorgen dat alle soorten in de juiste verhoudingen aanwezig zijn. Wij proberen dat te verwezenlijken. Dit in combinatie met bemesting van vloeibare mest, waarbij met eventueel bijmengen van stikstofmeststoffen de juiste gehalten in één keer worden uitgereden met de sleepslang.” Allemaal maatregelen om ervoor te zorgen de grond op een verantwoorde manier te beheren en door te geven aan de volgende generatie. “Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, die mag extra tijd en geld kosten.”

TEKST EN FOTO: Gert Vreemann

